

# Κεφάλαιο 1

## Το διάστημα

**Διάστημα** λέγεται η απόσταση μεταξύ δύο φθόγγων. Η χαμηλότερη νότα του διαστήματος ονομάζεται βάση και η ψηλότερη κορυφή. Όταν οι νότες του διαστήματος ακούγονται ταυτόχρονα τότε το διάστημα λέγεται αρμονικό. Όταν οι νότες του διαστήματος ακούγονται διαδοχικά τότε το διάστημα λέγεται μελωδικό.



Ένα διάστημα ονομάζεται ανιόν όταν ακούγεται πρώτα η βάση κι έπειτα η κορυφή του διαστήματος. Στην αντίθετη περίπτωση το διάστημα ονομάζεται κατιόν.



Ένα διάστημα χαρακτηρίζεται από το μέγεθος και το είδος του. Το μέγεθος περιγράφει την αριθμητική απόσταση που χωρίζει την πρώτη από την τελευταία νότα του διαστήματος. Το είδος του περιγράφει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που όπως θα αναλύσουμε παρακάτω συνδέουν τις αποστάσεις του διαστήματος με την ύπαρξη τόνων και ημιτονίων.

**Μεγέθη:** 1ης, 2ας, 3ης, 4ης, 5ης, 6ης, 7ης, 8ης, ... κ.λ.

**Είδη:** μικρό, Μεγάλο, καθαρό, αυξημένο, ελαττωμένο

## Απλά διαστήματα

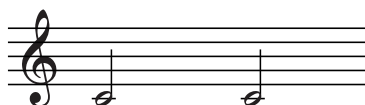
**Απλά διαστήματα** ονομάζονται εκείνα τα διαστήματα που το μέγεθος τους δεν ξεπερνάει την απόσταση των οχτώ (8) φθόγγων. Τα απλά διαστήματα δημιουργούν την κύρια οικογένεια των διαστημάτων.

## Οικογένεια διαστημάτων

Μέγεθος	Είδος
Διαστήματα 1ης	Καθαρά (K)
Διαστήματα 2ας & 3ης	μικρά (μ) και Μεγάλα (M)
Διαστήματα 4ης & 5ης	Καθαρά (K)
Διαστήματα 6ης & 7ης	μικρά (μ) και Μεγάλα (M)
Διαστήματα 8ης	Καθαρά (K)

## Αναγνώριση απλών διαστημάτων

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα διαστήματα πρώτης όπου χαρακτηρίζονται ως καθαρά (Κ) όταν πρόκειται για την απλή επανάληψη της ίδιας νότας. Στην περίπτωση αυτή θα συναντήσουμε και τον όρο ταυτοφωνία. Η ταυτοφωνία χαρακτηρίζει το ταυτόσημο δηλαδή το ίδιο άκουσμα του φθόγγου.



Στην δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα διαστήματα δευτέρας και τρίτης όπου χαρακτηρίζονται ως μικρά (μ) και Μεγάλα (Μ). Τα διαστήματα δευτέρας (2) και τρίτης (3) εμφανίζουν ένα κοινό χαρακτηριστικό. Αν περιέχουν ένα φυσικό ημιτόνιο χαρακτηρίζονται ως μικρά (μ), ενώ αν δεν περιέχουν φυσικό ημιτόνιο χαρακτηρίζονται ως Μεγάλα (Μ). Να σημειωθεί ότι ο κανονισμός ισχύει για διαστήματα που δεν περιέχουν αλλοιώσεις, αλλά απευθύνονται αποκλειστικά σε φυσικές νότες.



Στην τρίτη κατηγορία ανήκουν τα διαστήματα τετάρτης και πέμπτης όπου χαρακτηρίζονται ως Καθαρά (Κ). Σύμφωνα με τον κανονισμό όλα τα διαστήματα τετάρτης (4) και πέμπτης (5) θα είναι καθαρά εκτός από τα:



Αυτό συμβαίνει διότι όλα τα διαστήματα αυτού του μεγέθους περιέχουν μέσα τους μόνο ένα φυσικό ημιτόνιο. Αντιθέτως το διάστημα φα - σι όπως φαίνεται παρακάτω δεν περιέχει ημιτόνιο άρα σε σχέση με τα υπόλοιπα είναι λίγο μεγαλύτερο! Σε αυτή την περίπτωση το διάστημα θα ονομαστεί αυξημένο και όχι καθαρό. Αντίστοιχα το διάστημα σι - φα περιέχει δύο φυσικά ημιτόνια άρα σε σχέση με τα υπόλοιπα είναι λίγο μικρότερο! Σε αυτή την περίπτωση το διάστημα θα ονομαστεί ελαττωμένο. Παρακάτω θα δείτε όλα τα διαστήματα τετάρτης και πέμπτης που υπάρχουν. Να σημειώσετε τα ημιτόνια που θα βρείτε στο καθένα και να κυκλώσετε το διάστημα που δεν περιέχει ημιτόνιο όπως επίσης κι εκείνο το οποίο περιέχει δύο ημιτόνια.

